

VAS-ÉS-FÉM-MUNKÁS

A ROMÁNIAI VAS-, FÉM- ÉS VEGYIPARI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár: egy évre 100, fél évre 50 Lei
TELEFON 4-50-13

MEGJELENIK MINDEN HÓ ELSEJÉN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUCUREȘTI, STR. CAZARMEI No. 11

Újból megnyílt a parlament

Románia munkássága, ha hivatalosan nem is hallattassa szavát a parlament szószeréről, de nem térhet napirendre a parlament megnyitása felett anélkül, hogy olyan uton és módon, mint ami rendelkezésére áll, szóban és írásban ismételtelen ne emeljen szót a maga érdekében és ne tiltakozzon az ellen, amiért Románia munkásosztályát kirekesztették az ország törvényhozó testületéből. Ebben a parlamentben egyetlen munkásképviseelő sincs. Ennek következményeképpen az ország jelenlegi parlamentje csak a felső tizezrek parlamentje, tehát: osztályparlament.

A parlamentáriszmus lényeges vonása, hogy a parlament valóban az egész ország népét képviselje és ne csak egyes társadalmi osztályokat. Már pedig az a parlament, amelyből hiányzik az ország dolgozóinak igazi és közvetlen képviselői, az csak osztály-parlament lehet. Romániában csak a szociáldemokrata párt a proletárium, a dolgozó nép igazi pártja. Ezt a pártot a legutóbbi országgyűlési képviselői választások alkalmával megakadályozták abban, hogy teljes erejével és súlyával kivethesse részét a választásokból. Az ország 73 vármegyéből áll és ugyanennyi választási kerületre van osztva. A szociáldemokrata párt a régebbi választások alkalmával a 73 választási kerületből, mintegy 50 kerületben állított jelöltet. A legutóbbi, 1933. évi választáson csak 17 megyében jutott odáig, hogy a jelölő listát benyújthassa és ezen helyeken is csak a legnagyobb nehézségek árán, míg a többi helyeken rideg visszautasításban volt része a pártnak.

Nem egy helyen a párt jelöltjeit letartóztatták és a megye körzetéből kitoloncolták. A választási propagandában a párt nem fejthette ki azt a tevékenységet, ami a választási sikernek elengedhetetlen követelménye, mert e tekintetben is lépten-nyomon akadályokba ütközött.

Ilyen körülmények között a párt nem érhetett el a törvényben előírt azon 2%-ot, amit az összes leadott szavazatok arányában el kell nyernie valamely pártnak, hogy képviselői mandátumhoz jusson. Tehát a szociáldemokrata párt nem azért nem jutott mandátumhoz, mert a szavazói eltávolodtak volna a párttól, vagy ennek programját nem tették volna magukévá, hanem mert egyszerűen megakadályozták őket abban, hogy állampolgári jogaik gyakorlásával élhessenek.

A parlamentáriszmus egy másik lényeges vonása abban nyerc kifejezést, hogy a parlamentben képviselt pártok útján az ország népe ellenőrzést gyakorol a kormány működése felett. Tulajdonképpen, az igazi parlamentáris államvezetésben a politikai hatalmat a parlamentben képviselt pártok gyakorolják. A parlamenti képviselők szavazzák meg a törvényeket, az adókievetést, a költségvetést és ugyancsak a parlament vonhatja felelősségre a kormányt bármilyen ténykedéséért. Nálunk ezen legegységesebb állampolgári jogok gyakorlásából a munkásosztály ki van rekesztve. A mi parlamentünkben hozhatnak és elörölhetnek törvényeket anélkül, hogy megkérdeznék, vagy elmondhatnák véleményüket azok a munkások, akik munkájukkal hozzájárulnak az állam építéséhez, annak fentartásához és ha kell, az ország határainak megvédéséhez. Nem lehet az mindegy az ország fejlődésére és boldogulására nézve, hogy megelegetett és türethető lében élő munkásosz-

tálya van-e, vagy üldözött, kismizett, jogtalan, dolgozó páriák. Minden országnak nemcsak jó és okos államférfiakra van szüksége, hanem jogokkal felruházott, hazáját szerető munkásosztályra is. Sajnos, nálunk ezek a szempontok elhalványulnak a mi államférfiaink előtt, amivel pedig nem szolgálhatják az állam érdekeit.

Európa minden demokratikus államában, sőt még a féldiktatórikus államokban is, a munkásosztály képviselői ott ülnek az állam törvényhozó testületében, ami sehoh sem jelent az országra nézve katasztrófát, ellenkezőleg, a közös munka elősegíti a közös államérdekeket. E tekintetben nem hivatkozunk csak Franciaországra, Dániára, Svédországra, Norvégiára, ahol szociáldemokrata kormányok állanak az ország élén, de hivatkozhatunk Belgiumra, Svájcra, Hollandiára, Angliára és Csehszlovákiára, mely országok többségében kormányrészesek a mi szociáldemokrata elvtársaink. És különös tekintettel hivatkozunk ez utóbbira, Csehországra, akivel igen jó szomszédi viszonyban élünk, sőt a legszorosabb szövetségeseink egyike. És e szövetséges ország kormányzásában 4 szociáldemokrata miniszter vesz részt és a csehszlovák szenátus egyik elnöke szintén szociáldemokrata.

Igaz, van három parancsuralmi fasiszta ország is, Németország, Olaszország és Ausztria. Ezekben az országokban el van tiltva a szabad szó, guzba van kötve a munkásosztály mozgási szabadsága. De mi nem követhetjük ezeket az országokat a reakció és a diktatura útján, azoknak más államtörekvéseik és külpolitikai érdekeik vannak a miénktől eltérően. A mi országunk helye minden idegszálával egy gazdaságilag, mint politikailag a demokratikus államok mellett van. A mi államférfiaink kijelentései szerint külpolitikánk nem is tért el és továbbra is egyvonalba halad a nagy és hatalmas demokratikus államok útjával, de ha ez így van, akkor idehaza is a demokrácia szelleme kellene áthassa országunk politikai és gazdasági életét. A demokráciának pedig egyik elengedhetetlen követelménye az egyesülési és gyülekezési jog, a sajtó és szólásszabadság, a törvények betartása, a munkásjogok elismerése.

A mai állapotok csak a kiváltságosok osztályának kedveznek. A munkásság életszínvonala nap-nap után süllyed. A munkástörvényeket, akikre kötelezők, nem tartják be és azok, akiknek hivatásuk volna, nem tartatják be. A munkásság szervezkedési lehetőségének útja el van zárva és így a szervezkedés erejére nem támaszkodhatik, hogy gazdasági és politikai érdekeinek érvényesítését szerezhesse.

Amikor azonban tiltakozó szavunkat emeljük fel, amiért a törvényhozó testületben rólunk és nélkülünk döntenek, ugyanakkor a munkásosztály felé is van szavunk: erőteljes szervezkedéssel kell kiépíteni egy gazdasági, mint politikai intézményeinket, mert e két intézmény külön-külön csak fél munkát végezhet. Egyik kiegészítője a másiknak. És ezt a munkát lelkesedéssel és kitartással kell folytatni, hogy a közeljövőben megejtendő választásokon a munkásság kiküzdhesse a maga részére az őt megillető helyét az ország törvényhozó testületében is, hogy az ország parlamentjében a jövőben ne tárgyallhassanak és ne dönthesse a munkásság sorsáról, az ő meghallgatása és hozzájárulása nélkül.

Oradean — a Florenz mérleggyár munkásait kizárták a munkából

Oradean van a Florenz mérleggyár, amelynek tulajdonosa Lechmann Jenő. Ez a gyár foglalkoztat, illetve foglalkoztatott mintegy 75 munkást és tulajdonosa hirnévre tett szert azáltal, hogy a munkásnyuzás terén rekordot állított fel. Hogy Lechmann ur kizsákmányolási módszereiről némileg is fogalmat alkothassunk, elég lesz többek között megemlítenünk azt, hogy 10—15 és 20 éves munkakönyvvel bíró szakmunkások órábéra 4-5 lei és csak ritka kivétel esetén éri el egy-egy munkás a 10 lejt. A leszorított munkabérek présén Lechmann ur ugylátszik még mindig huzni akart egy-két fordulatot, hogy ezzel némileg kielégítse profitéhségét. Azonban az erőszakolt törekvésnek immár nem volt fogantaja. Kirobbantak az ellentétek, melyek előidézője Lechmann mérleggyáros.

Pár nappal ezelőtt az üzem igazgatósága olyan új elszámolási rendszert vezetett be, a munkások akaratára ellenére, amely rendszer felruga az érvényben lévő kollektív szerződés egyes pontjait és meg nem fizetett idővesztéseket okoz a munkásoknak. Az új rendszer bevezetése abban állott, hogy a munkaidő befejezése után kényszerítették a munkást az üzem területén való tartózkodásra mindaddig, míg a feldolgozott áruval el nem számol. Ezt a rendszert a munkások sérelmesnek tartották és a gyárban tartott értekezleten elhatározták, hogy az így elvesztett idő pótlására hosszabb, vagyis kétórát ebédidőt tartanak.

Lechmann mérleggyáros azonban felbőszült a munkások eme határozatán és kizárta a munkából a munkások bizalmi férfait, mire a munkások, mintegy 75-en szolidaritást vállaltak a kizártakkal. Megszűnt a munka!

Amint ottani szaktársaink jelentik, a munkakonfliktus ügyében tárgyalások folytak Clonda munkügyi inspektor vezetésével, de a tárgyalások eredménytelenül fejeződtek be.

A munkügyi inspektor, amint szaktársaink írják, részrehajló volt. Habár világosan kitűnt, hogy a munkakonfliktus nem csak, hogy a munkaadó hibájából tört ki, hanem ennek kimondott provokációjából és mégis, a szaktársainkat hadbíróssággal fenyegette meg a munkügyi felügyelő. Jellemző még az a körülmény is, hogy a tárgyalások menetéből a szakszervezeti kiküldöttet kirekesztette az inspektor, holott törvényes jogszerűsége volt a kiküldöttnek.

Tiltakozunk az ellen, hogy a munkügyi inspektor ilyen alkalom esetén a hadbíró szerepét töltsse be. Hiszen a munkakonfliktusokat szabályozó törvény szeleme nem ez. De nem akarjuk azt sem elhinni, hogy felhevvalóitól ilyen irányu utasításai volnának. Cselekedetei tehát egyéniségének bélyegét hordják magán, amiért is felelősséggel kell tartozzon.

A gyárban dolgozó munkásoknak többsége a szövetségünkhöz tartozó helyi vasmunkás csoportnak a tagjai, míg egy csekély töredéke a sárga szervezetben van. Ez a sárga szervezet nyomban kihasználta az alkalmat, hogy a jogikat védő munkásságot alatomosan háttámadták. Megparancsolták tagjaiknak, hogy vegyék fel a munkát és így 4 sárga sztráiktörő ékeskedik a gyár területén. Összesen 6 vette fel a munkát, de kettő belőlük meggyőződést szerezve, szolidaritást vállalt a nem dolgozó munkások nagy többségével.

A jelenlegi helyzet közepette a munkások rendületlenül kitartanak jogaik esorbitatlansága mellett és elhatározásuk az, hogy majd a munka felvétele esetén, egymást nem fogják cserben hagyni.

Itt említjük meg, hogy a helyi állami közvetítő hivatal erőfeszítéseket tesz, sztráiktörők toborzására, ezért felhívjuk az ország összes vasmunkás szaktársak figyelmét, hogy ezt a helyet kerüljék.

Amit a Marxizmusról tudni kell

Sokat irnak és sokat beszélnek mostanában Marx Károlyról és a marxizmusról. Persze, sokkal többen hangoztatják Marx Károly nevét és a marxizmust, mint ahányan valóban tudják, hogy ki volt Marx Károly és mi a marxizmus. Polgári újságokban majdnem naponként írják le ezt a szót: marxizmus. Állandóan kiáltanak antimarxizmusról, de fogalmuk sincs arról, hogy mi a marxizmus lényege. Az antimarxizmust persze, könnyebben megtanulhatják, mert hiszen antimarxista frontnak nevezük a fasizmust, a reakciót és mindazokat a politikai és társadalmi törekvéseket, amelyek a munkásosztály ellen vonulnak föl Mussolinótól Hitlerig és onnan a mi horogkeresztes vitézeinkig. Persze sokkal fogasabb kérdés arra felelni, hogy mi a marxizmus? Ehhez már az is szükséges, hogy az ember Marx Károly műveit el is olvassa, még pedig nem is egyszer.

A marxizmus Marx Károly nevéhez fűződik. Marx Károly egyik nagy előharcosa volt a szocializmusnak és a munkásosztály felszabadításáért folyó harcnak. Életéről és munkásságáról egy más alkalommal beszélünk. Most csak magát a marxizmust akarjuk olyan röviden, ahogyan ebben a lapban lehet, ismertetni.

A marxizmus két pilléren épül föl. Egyik pillére gazdasági, ez az értéktöbblet. A munkás munkaerejét kénytelen eladni a munkáltatónak, mert az rendelkezik tőkével, nyersanyaggal és termelőeszközökkel. A munkáltató anynyért veszi meg a munkás munkaerejét, amennyire a munkásnak élete fönntartására szüksége van, de neki annyit ér a munkaerő, amennyit a munkás által termelt értékért kap. Ezt az értékkülönbséget nevezik értéktöbbletnek. Az értéktöbblet a munkások meg nem fizetett munkaerejéből származik.

Másik pillére a marxizmusnak politikai jellegű. Ez az osztályharc gondolata. Marx Károlynak ez a két alapvető fontosságú tétele döntő jelentőségűvé vált. Marx Károly tanulmányainak és kutatásainak során, hosszú évtizedek munkásságával, arra a megállapításra jutott, hogy a társadalom története osztályharcok története. Annak a társadalomnak, amelyben élünk, története visszanyulik egészen az emberiség történetéig. A megelőző társadalmak irott történelméből megállapítható, hogy a társadalmakon belül élő emberek mindenkor osztályokra tagozódtak. Az egyes rendeknek és osztályoknak egymással ellentétes érdekeik voltak. Ebből a történelemből megállapítható, hogy a tulajdonok, a családnak és a vallásnak mai, ismert állapota, vagy intézménye sem volt olyan, amilyen most, hanem állandó változásnak volt kitéve. Ezek a változások mindig egybeestek a társadalomban uralkodó termelési rend változásaival. Ezeket a változásokat végső soron mindig a termelésnek a formája idézte elő, amely mindig alapja volt a társadalmi és politikai életnek.

Marx Károly szerint tehát a társadalmak alapja a gazdaság, vagyis az, hogy a termelésnek, a fogyasztásnak és a jövedelemnek milyen a megoszlása. A termelés formája befolyásolta és megváltoztatta a magántulajdon, a család és a vallás intézményeit és ugyancsak a termelésnek a formája szabta meg a társadalmi keretet, amelyben az egyes osztályok egymással szemben küzdelmet folytattak. A küzdelmet mindig az elnyomottak osztálya folytatta az uralkodó osztály ellen. Ezt a harcot osztályharcnak nevezzük. Az osztályharc nem volt mindig tudatos és nem is volt mindig nyílt. Ugy nyilatkozott meg, ahogy a körülmények és a viszonyok lehetővé tették. Az osztályok nem mindig álltak szemben egymással olyan pontosan elválasztva, mintahogyan most a proletárok a tőkés társadalmi rendben a tőkésállal szemben.

Nem volt élesen elválasztó vonal a rabszolga és a rabszolgatartó között. A rabszolga teljesen ki volt szolgáltatva urának, az gondoskodott életéről, azt lehetett vele, amit akart, mert személyes tulajdona volt: ha megszökött visszavezethette, büntetésben részesíthette, megcsönkíthatta, megölthette. A rabszolgák osztálya harcot folytatott a rabszolgatartók osztálya ellen. Ez a harc fölkelésekben, lázadásokban

nyilvánult meg. Osztályharcuknak legfőbb célja az volt, hogy föl szabadítsák magukat, közvetlen célja pedig, hogy rettenetes sorsukon javítsanak. Abban a társadalomban, amelyben a rabszolgaság volt, a termelést a rabszolgák látták el. Hatalmas utakat, építményeket építettek, bányászatot, földművelést üztek és a hajóközlekedést látták el, amely akkoriban emberi erővel történt. A legtökéletesebben kifejlett rabszolgaintézménye volt az egyiptomiaknak és a régi Rómának. A római rabszolgák között rendkívül sok tehetséges művész, gazdálkodó volt, akik uruknak egész vagyonát, gazdaságát, vagy üzleti vállalkozását vezették. A rabszolgaság korában a törvényeket is a rabszolgák ellen hozták és általában a törvények alapja a rabszolgaság intézményének sérthetlensége volt, mert ezen alapult akkoriban az egész társadalmi rend. A rabszolgaság korában még két osztály volt: a patriciusok és a szabadok osztálya, mely élesen szemben állt egymással. A patriciusok voltak a nemesek, akik rabszolgákat tartottak, a szabadok pedig szegény parasztok és zsoldos katonák voltak. A rabszolgák legnagyobb része a háboruban legyőzött és elhurcolt idegen népekből rekrutálódott. A rabszolgákat uraik bizonyos körülmények között föl is szabadíthatták.

Osztályellentétek voltak a jobbágyok és a földes urak között is. Ez már a társadalmi életnek egy későbbi kora. A földesurak voltak a nemesek és a jobbágyok a parasztok. A jobbágyok munkájukból, termésükből tizedet, robotot adtak a földesuraknak.

A svéd vasmunkás Szövetség 1935 évi jelentése

A svéd vasmunkás szövetség az elmúlt évek tevékenységéről több, mint 200 oldal terjedelmű jelentést adott ki. A jelentés első oldala Anton Zetterling emlékének van szentelve, kinek elhunytával a svéd szakszervezeti mozgalmat óriási veszteség érte. A jelentés gazdasági részének áttekintéséből tisztán kitűnik az a számottevő haladás, mely néhány év óta a svédországi gazdasági életben mutatkozik és egyszerűen meg tudjuk azt is, hogy milyen mértékben vált a gazdasági fellendülés a svéd vasmunkásság javára. Példaként megemlítjük, hogy a Szövetség tagjainak 1935. év végén 9.3 százaléka volt munkanélküli, szemben az előző 3 év ugyanezen időszakában lévő 11.8, 22.6 és 29.8 százalékkal. A munkanélküliség 1935. év nyarán — habár csak átmenetileg — 5.7%-ra szállt le. Az általános gazdasági helyzet javulása következtében a taglétszám is örvedetes mértékben növekedett. A szövetség 1935. év végén 119.903 tagot számlált, szemben az előző év 109.068 és az 1933. évvégi 101.021-es taglétszámmal. Mindenestre, amint e számok is bizonyítják, a krízis alig tudott a taglétszámon csorbát ejteni. Az évvégi számokat véve alapul, úgy a Szövetségnek 1935. év végén kerekén 18.500-al volt több tagja, mint a krízis előtti legmagasabb taglétszámmal rendelkező évben.

A Szövetség bevételei 1935. évben összesen 5.907.145 svéd koronát tettek ki, mely összegből 5.529.203 korona járulékra és 23.521 korona különféle hozzájárulásokra esik. Az összkiadások 2.241.400 koronára rugnak, úgy, hogy a vagyonállományban az 1935. év végén 3.665.744 korona gyarapodás mutatkozik. legnagyobb kiadási tételt továbbra is a munkanélküli segélyekre folyósított összegek képezik: 1.065.216 koronát. Ez azonban még mindig kerek 400.000 koronával kevesebb, mint 1934-ben volt. A Szövetségnek az évvégéskor kimutatott összvagyon 18.213.545 koronát tesz ki. (Egy svéd korona 35 lej).

A „Titan, Nadrag, Calan” új igazgatósági tagjai

Az Uzinele Metalurgice Unite „Titan, Nadrag, Calan” S. A. R. legutóbb tartott igazgatósági ülésén az igazgatóságba kooptáltattak: Edgar Ausnit, Kurt Fränkel, St. Marsden és I. Popovici tábornok. Az igazgatóság alelnöknek dr. Augustin Pordeát választották meg. A vállalat administrateur deleguéjévé ismét Max Ausnitot választották meg.

Ugyanabban a korban uralkodott a céhrendszer, amikor a mester és a mesterlegény álltak szemben egymással. A céhkorból fejlődött ki a kisipar kora, amikor a kisiparos és a segéd álltak egymással szemben. Az ipar fejlődésével, a népesség számának növekedésével keletkezett a raktárra dolgozó középipar, amely már sok segédet alkalmazott és a kereskedelmet is belevonta az ipar üzésébe. Itt már élesen elválasztódott a földművelés az ipartól. Az iparos már nem volt egyszemélyben gazdaember is, hanem inkább kereskedő, aki az áruval kereskedett, amelyet a bankházak és a kereskedőházak segítségével nagyban termelt.

Igy alakultak ki lassanként az osztályok, az embereknek a termelésben elfoglalt szerepük-nél fogva. A nagyiparban a gyárosok munkások így kerültek egymással szemben.

A társadalmak történetén végig, egymással szemben álltak az osztályok, hogy ellentétes érdekeiket megvédelmezhessék. Ezt az egymással szemben folytatott harcot nevezzük osztályharcnak. Vannak, akik tagadják az osztályharc létezését. Osztályharc azonban, amint láttuk, mindig volt és mindig lesz, míg az emberiségnek egyik része rendelkezik a termelőeszközök fölött, másik rész pedig, az óriási többség, kénytelen pusztá munkaerejét eladni, mert másképpen éhenhal.

Az osztályharc fölismerése Marx Károly tanításainak legfontosabb része. A munkásosztály osztályharcot folytat egy távolabbi célért: hogy megszüntesse az osztályharcokat és a termelőeszközök magántulajdonát és egy közelebbi célért, hogy a munkásosztály helyzetét már most is, állandóan javítsa.

A belföldinél sokkal drágább külföldi mezőgazdasági gépeket hoznak be az országba

Románia mezőgazdasági gép- és szerszámipara az utóbbi években oly mértékben fejlődött, hogy nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg és árban is felveszi a versenyt a külföldi hasonló gyártmányokkal.

Ez év tavaszán a román mezőgazdasági vizsgáló intézet Bucurestiben, Cultura Porumbului in Tara Noastră néven kiállítást rendezett, amelyen belföldi és külföldi mezőgazdasági gépgyárak is kiállították termékeiket. Hivatalos megállapítást nyert, hogy **ugy minőségileg, mint ár szempontjából a belföldi gyártmányú mezőgazdasági gépek és eszközök felveszik a versenyt a kiállított külföldi árukkal.**

Igy például az egyik külföldi cég a 80 kg-os gyomirtó gépet 3.400 lejben árban állította ki, ugyanezt a gyomirtót a Resita 2.400 lejért árusítja. A külföldi „Cumulus” könnyű eke 1.800—2.000 lejbe kerül, ugyanezt a Resita 932 lejért árusítja. Hasonló arányú különbség mutatkozik a többi mezőgazdasági gépek és szerszámok árai között is.

Szakkörökben érthetetlennek tartják és élénken kommentálják, hogy ugyanakkor, amikor hivatalos bizottságok egyértelműleg állapítják meg a belföldi gyártmány versenyképességét, a kormány különböző vám és illetékkezdvényekkel segíti elő a külföldi termékek behozatalát. Így legutóbb a Banca Nationala 150 millió lejben diszponibilitást adott, hogy a szövetkezetek vám és illetékmentesen mezőgazdasági gépeket és eszközöket hozhassanak be Németországból.

Minden állam igyekszik készáru-importját a minimumra csökkenteni és a belföldi ipart állami megrendelésekkel és messzemenő kedvezményekkel támogatja. Ugyanakkor nálunk a kormány, amely állandóan arra hivatkozik, hogy a legszükségesebb nyersanyagok és félgyártmányok behozatalára nincs deviza és nincs diszponibilitás, rendkívüli kedvezményekkel segíti elő a külföldi áruk behozatalát. A kormánynak ez a politikája még azzal sem menthető, hogy a belföldi áru drágább, hiszen hivatalos szervek állapították meg, hogy a belföldi áru sok esetben 50%-kal olcsóbb.

Ime, így fest nálunk a gyakorlatban az iparpártolási politika, — akkor, amikor ezer számra lézengenek munkanélküli a különböző foglalkozási ágakban a munkások és ezek között igen jelentékeny számban, a vasipari munkások.

A szakszervezeti mozgalom mint gazdasági és társadalmi szükségszerűség

Általában ismeretes az az ellenszerv, amelyet a munkaadók és a közvélemény egyrésze a szakszervezeti mozgalom és ennek vezetői iránt táplálnak.

Ez, vagy az a munkaadó állandóan hangoztatja azt, hogy csak a saját munkásaival hajlandó tárgyalni, nem pedig idegenekkel.

Azonban a szakszervezet, kiküldöttjei útján válaszol erre mondván: hogy nem érzi magát idegennek, mert a törvény, amely létjogosultságot adott a szakszervezetnek, éppen azt a célt követte, hogy ez az intézmény a tagok szakmai és gazdasági érdekeit megvédje. Amikor tehát egy, vagy több munkást érintő bér vagy munkakonfliktus áll elő, a szakszervezet nemcsak a szervezett munkások érdekeit védi meg, hanem az összes elnyomottakét. A szakszervezet megakadályozza a munkást, hogy egyéni körülmények áldozatává váljon, mely körülmények elnyomják és arra készítik, hogy éh-bérért eladja magát.

A munkaadók többségének hite az, hogy az elszigetelt munkást könnyebb legyőzni. Innen van aztán a munkaadóknál majdnem az az egyöntetű törekvés, hogy a munkással négy szemkört egyezzen meg, nehogy szerintük egy harmadik személy közbelépése „elmérgesítse” a tárgyalásokat.

A tények és a dolgok gyakorlata nap-nap után bizonyítják, hogy a „négy szemkört” barátságos megegyezés megvalósíthatatlan, vagy pedig nagyon rövid ideig tartó. A munkaadók pedig még mindig nem akarják megérteni, hogy nem lehet visszaéleszteni azt az időt, amikor minden hatalom és erő a munkaadó kezében volt. Még mindig makacsul hisznek abban, hogy a munkás osztályt középkori eszközök szerinti bánásmódban részesíthetik.

Amit a mi országunk munkaadói figyelmen kívül hagynak; éppen a legfontosabb tényezője ennek a kérdésnek, és pedig: a munkásosztály nevelésének kifejlődése.

A mai munkás mind tudatosabbá kezd válni, a termelésben betöltött szerepéről és helyéről. Abban hinni tehát, hogy alkalmazni lehet még a munkaadói önkényes elbánást, ez súlyos oktalanságot képez.

A szakszervezeti mozgalom nemcsak a kapitalista társadalom kifejlődésének, hanem jó részét az ezzel együttemben kifejlődő munkásontudatnak az eredménye.

Akik azt gondolják, hogy a munkafeltételek megállapításánál a szakszervezetet mellőzni tudják, azok legfeljebb az anarchia meghonosítását érhetik el.

Nyilvánvaló, hogy az a munkás, kinek jogait tiszteletben tartják, kinek követeléseit meghallgatják, nagyobb odaadással dolgozik, többet és jobbat termel, mint egy olyan, akit a munkaadó meglór és akit brutális felsőbbsséggel ural.

Ha egy kicsit mélyebben vizsgáljuk a dolgokat, látjuk, hogy a szakszervezeti mozgalom elleni, munkaadói állásfoglalás, a gazdasági és társadalmi valóságok felületlen megismeréséből fakad.

Lehet a munkafeltételeket tárgyalni és szabályozni minden munkással külön-külön? Ebben az esetben vissza kellene menjünk a régi céh, patriarkális rendszer idejébe. Azonban a mai kapitalista vállalkozás nem állíthat fel ilyen viszonyokat, bármennyire is óhajtanák ezt az egyes munkaadók.

Ha a munkaadó a tárgyalásokból ki akarná rekeszteni a szakszervezetet, vagyis az „idegent”, akkor ezt, a vállalatban dolgozó munkások összeségének tudomására kell hozza. Ebben az esetben vissza kell állítsa — ha megszüntette, — vagy pedig létre kell hozza, — ha addig nem volt — a tárgyalóbizottságot. A munkások részéről megválasztott kiküldöttekkel tárgyalni azt jelenti, hogy ezek a munkásság gyűlése által meghatalmazást nyertek és ugyancsak ide tartoznak jelentést leadni.

Ez a valóságban szakszervezeti mozgalmat jelent, amelyet kidobott a munkaadó akkor, amikor „törvényes módon” átlépte a küszöböt, hogy elfogadja kényszerűségből, akkor, amidőn az ablakon át jut be.

Ha azonban még figyelembe vesszük azt a

tényt, hogy nemcsak a munkafeltételek megállapításáról van szó, hanem ezek gyakorlati átviteléről is, ami együtt jár azzal, hogy a munkásoknak nemcsak hogy gondoskodniuk kell arról, hogy ezeket a munkafeltételeket a munkaadó betartsa, hanem arról is, hogy a megkötött egyezményben lévő kötelezettségeket minden munkás elfogadja, akkor a kép teljes, mert ki más tudná ezt a hivatást betölteni, mint maga a szakszervezet. Ki köthet egy kollektív egyezményt: a munkások egyéni módon? Ez ma már nem lehetséges! A munkások együttesége? Jogilag lehetetlen ez, csak legfeljebb, egy néhány romániai munkaadó fejében motoszkal iyeshmi, mert jogi személyiséggel bíró egyesületben tömörült nem szervezett munkások csak képzett szervezetet alkothatnak. Ime tehát a fennálló szükségszerűsége annak, hogy a szakszervezet képviselje a munkásokat a tárgyalások alkalmával.

Abban a pillanatban, amikor elismerték az egész világon azt, hogy a munkás olyan feltételek mellett adhatja el munkaerőjét, amint ő azt jönnek látja, — habár csak elvileg is — a szakszervezeti mozgalom szükségszerűsége vált, mert a magára hagyott munkás — aki nem támaszkodhatik az összesség szervezetének erejére (a szakszervezetre) kénytelen ellenvetés nélkül elfogadni a munkaadók részéről diktált feltételeket. Amióta azonban a szakszervezeti mozgalom a munka terén megvetette a lábát, megszünt a munkaadók isteni mivolta. Akik azt hiszik, hogy ezt újból fel tudják éleszteni, hiu ábrándokat táplálnak.

De tegyük fel mégis, hogy a lehetetlenség után el lehetne érni a régmúlt helyzetet, mi lenne: ez esetben a mérleg serpenyője a munkaadók javára dőlne el, ama elháríthatatlan következménnyel, hogy egy korlátlan kizsákmányolás esetében a munkásság megakadályoztatna fizikai, intellektuális és erkölcsi fejlődésében.

Ebben az esetben maga a nemzet is érzékeny veszteséget szenvedne, mert a nemzetet alkotó munkástömegek a szegénységbe és elkorcsosulásba lennének taszítva.

A munkásosztály rossz gazdasági helyzete, szabadságának guzsbakötése, kulturális törekvésének megfékezése akadályát képezik az állami élet kifejlődésének és a gazdasági viszonyok javulásának útjában. Nem soroljuk itt fel a következmények lehetőségeinek sorozatát. Ime tehát miért nem lehetséges visszatérni a munkaadói abszolutizmushoz, vagy pedig olyan rendszerhez, amelyben a munkaadók istensége a legfőbb elv.

A XVIII-ik század közigazdaszainak felfogása szerint a dolgok természet rendjét Istentől eredőnek tartották. Ma azonban senki sem kételkedik abban, hogy ez a felfogás az igazság elferdítésének tudható be.

Amíg végnélküli milliók, férfiak, gyermekek és nők egyaránt dolgoztak éhesen, rongyosan, lánccraverve, ha szólni akartak, addig a polgári közigazdászok az egyén korlátlan mozgási szabadságáról beszéltek, mint az emberi társadalom fundamentális természetjéről.

Beszéltek még arról is a közigazdászok, hogy a munkaadó Isten küldötte, aki azért van a földön, hogy az alárendelt munkásoknak kenyeret és munkát adjon. És azok a munkások, akiknek érdekéért „a munkaadók annyi áldozatot hoztak”, lázadni és szólni akartak. Ime az egyén mozgási szabadságának szomorú korszaka (XVIII-ik század).

Ez a korlátlan kizsákmányolási korszak, amelyben az emberi méltóságok lefokozták, a munkaadók és a katolicizmus aranykorszaka volt. Sok munkaadó sóvárog még ma is olyan idők után, amikor a gyárban tejjhatalmu urak voltak; amikor a munkás levett kalappal megalázva várt urára az iroda ajtaja előtt, hogy félgaras bérjavítást kapjon.

Szerencsétlenségünkre és az ország munkásságának szegényére, egyes helyeken még ma is előfordul az ilyesmi.

Érthető tehát, miért idegenkednek a munkaadók a mi országunkban, hogy szóbaálljanak az „idegennel”, a szervezettel.

Ezt az idegent azonban elismerte a versaillesi

Bernau Péter szaktárs, Szövetségünk elnöke, 50 éves

Bernau szaktárs ez év november hó 7-én töltötte be születésének 50-ik évfordulóját, mely alkalom nemcsak részére kiemelkedő dátum, hanem minden szaktárs és elvtárs részére is, akik vele együtt dolgoztak és harcoltak a munkásosztály érdekeinek előbbreviteléért. Hiszen Bernau szaktárs az az egyéniség, aki jó és megbízható harcos testvérnek bizonyult a hosszú, évtizedes küzdelmek során.

Bernau szaktárs 1886 november 7-én született Reșițán. A lakatos mesterséget tanulta. Már fiatal korában a többi régi, harcedzett reșițai szaktársakkal együtt tevékenykedett a munkásmozgalom terén. A háború alatt, amikor reșițai munkássága követelésekkel lépett fel az akkori reșițai uradalmak hatalmaságával szemben, a bátor és szókimondó munkásvezetők, illetve bizalmiférfiak első sorában foglalt helyet, amiért nem egyszer rendelték el több társával együtt a bevonulását.

A háború befejezése után, az imperium változásával, amikor sok esetben a román ajku elvtársaknak kellett a legfontosabb megbeszéléseket vállalni, mindig készséggel állt az összesség szolgálatába, amiért a tulsó oldalról nem egyszer részesült megjegyzésekben, de amely megjegyzések egy pillanatig sem tántorították el szocialista hite és meggyőződése mellől.

1921-ben Ploestiben megtartott, — az egész Nagyromániára kiterjedő egységesítő — vas-és fémmunkások kongresszusa Bernau szaktársat választotta meg elnöknek és azóta, tehát 15 éve, állandóan Szövetségünk elnöki tisztét tölti be.

Szövetségünk fölött az elmúlt másfél évtizeden keresztül rendkívül nehéz és viharos idők vonultak el. Szövetségünk fennmaradásáért állandóan kemény harcokat kellett vívni, úgy a szélsőbal, mint a jobboldali törekvésekkel szemben és mindezek mellett, — romániai viszonylatokban szinte páratlanul álló — bérharcokat vívtunk meg a vas-és vegyipari munkástársaink munka és bérvizsgálatainak megjavításáért. És ezekben a harcokban nem torpant meg Szövetségünk, ma is áll a vasasok vára és ezen győzelmes harcok levezetésében méltó része volt Bernau szaktársnak, aki, mint a Szövetség elnöke, mindig tudta, hol a helye és a legelső volt a bajok színterén, hogy tanácsával és helyes meglátásával segítsen a mindnyájunkat érintő nehézségeken.

De Bernau szaktárs nemcsak a vasas mozgalomban tölt be igen fontos szerepet, hanem jelentős része van úgy a pártmozgalomban, mint a munkásságot érintő általános kérdésekben. A községi tanácsban, a munkásbiztosító pénztárnál, a munkakamaránál, a rábízott feladatoknak kiemelkedően megfelel. Bármilyen kérdésben, a hozzáforduló munkástársainak mindig lelkesedéssel és szeretettel áll rendelkezésére, senki sem távozik tőle anélkül, hogy ne segítsen rajta, ha csak egy mód van rá és leleményes ügyességével mindig talál utat és módot, hogy segítsen az arra rászorultakon.

Bernau szaktársnak születése 50-ik évfordulója alkalmából szeretetteljes üdvözlésünket küldjük és kívánjuk, hogy még hosszú éveken tartsa meg fiatalos frissességét, harckészségét és szellemi tehetségét, hogy az eddigi ügybuzgalommal és lelkesedéssel dolgozhasson a munkásosztály és így a nagy vasas család felszabadítása érdekében.

békeszerződés, amikor megalakult a „Nemzetközi Munkügyi Hivatal, mely intézmény a nemzetközi szakszervezeti mozgalomnak közsöni létét és ennek erejére támaszkodik. A szakszervezeti mozgalom élni fog, ellenére annak, hogy ellenszenvet vált ki egyes munkaadók körében, dacára annak, hogy egyes kormányok az árnyékban ármánykodnak ellene, hogy formáját és céljait meghamisítsák.

A szakszervezeti mozgalom hovatovább érvényesül. Az ellene dolgozó törekvések megtörnek, mert a szakszervezeti mozgalom képezi a civilizációt és a fejlődés irányvonalát. Ezt nem akarják megérteni a romániai kapitalisták.

I. M. FERARU

A CFR 380.000.000 lejes megrendelést adott a belföldi vagon-építő vállalatoknak

Az ezévi intenzívebb gabonaexportkampány lebonyolítása nagy nehézségekbe ütközik a vagonhiány miatt. Amikor a CFR. igyekezett az exportörök vagonigényléseinek eleget tenni, az a helyzet állott elő, hogy a belföldi kereskedelem és ipar nem juthatott vagonhoz, ami a belföldi áruellátásban okozott súlyos zavarokat. Az ezévi súlyos vagonhiány azzal magyarázható, hogy a CFR. az utóbbi években állandóan csökkentette az új vagonok beszerzését, illetőleg megrendeléseit a vagonépítő vállalatoknál.

A helyzet tarthatatlanságát végül is a CFR. belátta és nagyobb megrendelést adott a belföldi vagonépítő vállalatoknak. Így az **Astara Első Román Vagon-és Motorgyár** 520 nyitott teherkocsit cca. 194 és fél millió lei értékben. A **Romloc** 80 nyitott kocsi szállítására kapott megbízást 29 millió 920.000 lei értékben és tíz hűtőkocsi szállításra 8.500.000 lei értékben.

Az **Unió Vagonyártól** a CFR. 30 nyitott teherkocsit 25 és fél millió lei értékben és 100 tizenöt tonna teherkocsit rendelt 57 millió lei értékben.

A fenti teherkocsikon kívül a motoros vonatokhoz csatolandó pótkocsikat rendelt a CFR. 65 millió lei értékben az **Astra**, **Unió** és **Romloc** vagonyáraktól.

A fenti összes megrendelések a jövő év végéig szállítandók le, értékük pedig 380 millió leit tesz ki.

Növekedő termelés

A Népszövetség statisztikai osztályának adatai szerint a világ ipari termelésének indexszáma 1932—1935 (1929=100) 77-ről 106-ra emelkedett. Az 1936-ik évben ez az indexszám még magasabbra emelkedett. Európában a termelési indexszáma — Groszországot nem számítva — az 1932, 1935 és 1936. években: 78,3, 99,4 és 103,3. Ugyanebben az időben Északamerikában az indexszámok a következőképpen alakultak: 59,83 és 86. A növekedési arány 1932-től 1935-ig Európában 32%, Északamerikában 45%. Az egyes országokban a termelési index számai 1932—1935-ben így módosultak: Németország 53 és 105, Franciaország 69 és 70, Nagybritánia 84 és 115, Oroszország 183 és 352, Japán 98 és 149, Hollandia 62 és 70. Ezek a számok világosan visszatükrözik az államilag támogatott és előmozdított konjunkturát. Igen nagy jelentősége van ebben a termelési növekedésben a felfegyverkezésnek is. A nem mezőgazdasági nyersanyagok gyártása világviszonylatban 1932-től 1935-ig 75-ről 104-re növekedett, csak magában Európában 88-ról 120-ra, míg Északamerikában 59-ről 84-re. Innen is látszik, hogy Európa mind jobban és jobban függetleníteni igyekszik magát a tengerentúli nyersanyagoktól.

Oroszország kétszerannyi vasat exportál, mint amennyit importál. Az orosz hivatalos statisztikák szerint az 1936. év első felében az orosz vasexport kétszerannyi volt, mint az import, amennyiben az orosz nyersvasexport 340.367 tonnát tett ki, míg az import 160.218 tonna volt. Az import túlnyomó részét készárúk és speciálvasak tették ki, míg az előző évekkel szemben egészen minimális volt a vasúti anyagok importja. Az export túlnyomórészt nyersvasból állott, jelentős mennyiségű sin, idomvas és rudvas mellett. Az orosz kormány az oroszországi vastermelés és vasexport további emelésére törekszik. Ujabbán egy 800 tonna napi kapacitású kohót helyeztek üzembe, amellyel a működő kohók száma 119-re emelkedett. Az oroszok egyébként főleg Angliába igyekeznek fokozni a nyersvas exportot. Londoni hírek szerint az orosz delegáció tárgyalásokat folytat az angol vaskartellel, melynek alapján Oroszország évenként 200.000 tonna nyersvasat szállítana Angliába, amelynek ellenértékéért angol vaskészgyártmányokat venne át. Az oroszok e szállításokat az 1937. év elején akarják megkezdeni, az export a Fekete tengeri kikötőkből történik.

Boldog karácsonyi ünnepeket kíván a Lonea-i vasas csoportnak

Visnyovszky Gyula

Az Országos Szakszervezeti Tanács akciója a munkanélküli segélyezés szabályainak módosításáért

Az országos szakszervezeti tanács végrehajtóbizottsága memorandumot nyújtott át a munkaügyi miniszternek, amely felsorakoztatja mindazokat a kifogásokat, amelyek az elmúlt év folyamán a helyi szakszervezetek, szövetségeik, a központi és helyi munkanélküli segélyező bizottságok munkástajjai gyakorlati tapasztalataik alapján följegyezték.

A memorandum mindenekelőtt azt hangsúlyozza ki, hogy az addigi helyzettel szemben **feltétlenül szükséges rendszert teremteni segélykiosztás terén.** A segélyezést az összes helyi bizottságok november 1-én feltétlenül kezdjék meg és április 30-ika előtt egyetlen bizottság se szüntesse be működését.

Az OSzT. végrehajtóbizottsága javasolta, hogy a szabályzat a jövőben a **minimális munkanélküli segélyt napi 20 leiben állapítsa meg, amelyhez a családfentartó munkanélküliek családtagonként napi 10 lei pótléket kapjanak.** Az így megállapított segélyt a munkanélküliek ne rendszertelenül, mint eddig, hanem **hetenként rendszeresen kapják meg.**

A legalább 3 év óta fennálló szakszervezeti szövetségek a több európai országban alkalmazott **Gent-rendszer** szerint a munkanélküli segély-alapból kapják meg a tagjaik számára kifizetett segélyeik 50%-át.

Az OSzT. nem ragaszkodik ahhoz, hogy a segélyezés mai rendszerét megszüntessék, de **helytelennek tartja, hogy a jövőben a segélyezési alaphoz azokat a munkanélkülieket is segélyezzék, akik, amíg dolgoztak, munkáltatóikkal együtt az 1%-os hozzájárulást nem fizették.**

Az OSzT. kérte a memorandumban, hogy a **helyi segélyező bizottságok** a jövőben ne a községi tanácsok, hanem a **Biztosító Pénztárak mellett működjenek.** Feltétlenül szükséges, hogy a jövőben **munkanélküli segélyt csak a helyi bizottságok oszthassanak, sőt a munkaügyi minisztérium se adhasson egyének számára segélyeket.**

A memorandumban foglalt módosító javaslatok, a központi segélyező bizottság november hó 11-iki plenáris ülése elé került, amelyen **Nistor Ion** munkaügyi miniszter elnökölt. Az ülésen jelen voltak az országos szaktanács képviselői valamint a munkaadók részéről az **Ugir** képviselői.

Hosszu és élénk vita után a központi segélyező bizottság elhatározta, hogy a munkanélküli segélyezés szabályzatának több pontját módosítja. Az elfogadott módosító javaslatok között a legfontosabb az, hogy **fix segélyeket állapítottak meg és pedig: a minimális segély fejenként napi 10 lei, amihez családtagonként 5 lei napi segély jár.**

Ha a segélyalap bevételei megengedik, a helyi bizottságok ezen minimális napi segélyeket felemlhetik, de a segély napi maximális összege nem haladhatja túl az illető helyiségben fizetett napszámért.

A segélyeket hetenként fogják fizetni.
A segélyeket a helyi bizottság legalább kétharmada által összeállított, ellenőrzött és aláírt névszerinti kimutatások alapján a **Biztosító Pénztár vagy fiókhivatalának pénztárosa utalja ki.** Az alapot a Biztosító Pénztár kezeli és ennek pénztárosa csak a fenti feltételek alapján kifizetett összegeket helyezheti kiadásba.

Elfogadták azt a javaslatot is hogy a **jövőben a községi tanácsok a munkanélküli alaphoz semmilyen munkálat költséget nem fedezhettek.**

Ezekon kívül elfogadtak még különböző javaslatokat, amelyek a központi és helyi munkanélküli segélyező bizottságok összetételének és működésének leegyszerűsítését szolgálják.

Flueraş Ioan elvtárs az ülés során rámutatott arra, hogy az állam az elmúlt 2 évben **semmit sem járult hozzá a munkanélküli alaphoz** és kérte, hogy a munkaügyi miniszter **kérje a kormánytól, hogy irányozzon elő legalább a munkavállalók és munkáltatók 1%-os hozzájárulása felének megfelelő összeget.**

Nistor Ion munkaügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy az állami hozzájárulás ügyét a minisztertanácsban szövegi teszi.

Végül a központi bizottság elhatározta még hogy **a jövőben segélyeket adni csak helyi bizottságoknak lesz joga, ezek egyedül lévén jogosultak egyéni segélyek kiosztása felé határozni.** Az 1%-os hozzájárulásból befolyó összegek 20%-át továbbra is a munkaügyi minisztérium mellett működő központi bizottságnak kell beszoigáltatni valamint a 80%-ból fennmaradó kiosztatlan összegeket, sőt ahol nincsenek munkanélküliek, onnan a teljes 80%-ot

Megállapítható tehát, hogy az OSzT. memorandumba foglalt javaslatainak nagy részét a központi munkanélküli segélyező bizottság figyelembe vette és határozattá emelte. A munkanélküli segélyezés szabályainak módosítására elfogadott határozatok közül a **legfontosabb az, amely a munkanélküliek számára egy minimális napi segélyt állapít meg, amelyet hetenként rendszeresen oszt majd ki a helyi bizottság és nem találomra, mint eddig.**

Tehát december 1-től április 30-ig (az elkövetkező években november 1-től kezdődően) megkezdik a segélyek kiosztását, amelyek összege ha nem is kielégítő, de mégis rendszeres lesz.

A zernesti papirgyári munkások kollektívszerződése

A zernesti papirgyár igazgatósága és a gyár munkásai között november 4-én kollektívszerződés jött létre, hat hónapi időtartamra.

A szerződéses megegyezés szerint a munkások 100 lei napi keresetig 5%-os béremelést kaptak. Az eddig érvényben volt jogok, továbbra is megmaradnak.

Ha e jogokat, valamint jobb munkabéreket és munkafeltételeket akarnak a papirgyári munkások a jövőre kieszközölni, akkor példát kell vegyenek az állandó szervezett munkásságtól, mert csak az összetartás és szervezethez erejével lehet csak sikereket elérni.

NYILATKOZAT

Alulírott **Bezdan Gheorghe**, lakatos (a resitai U. D. R. gépgyárban) ezennel kijelentem, miszerint arra a meggyőződésre jutottam, hogy csak a Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetségének resitai helyi csoportja képviseli következetesen és komolyan a resitai munkásság érdekeit.

Kijelentem továbbá, hogy törekedni fogok a jövőben a szervezetnek komoly és hű tagja lenni, kötelezve magam egyszerismind arra is, hogy semmilyen összeköttetést, — idegen, a munkásságot harcaiban elgáncsoló szervezetekkel — nem fogok fenntartani.

Resița, 1936 október 17.

Tanuk:

Gheorghe Bezdan

Krautwurst József,
Szabó János.

KI TUD RÓLA? Zober Benjamin satu-marei lakos, foglalkozása lakatos, 8 hónap óta eltűnt hazulról. Édesanyja kéri, ha valaki tud róla, vagy tartózkodási helyéről, úgy sziveskedjen édesanyját értesíteni. Cim: özv. Zober Józsefné, Satu-Mare, Str. Regele Carol No. 20.

HALOTTAINK

Sajnálattal közöljük alant az utóbbi hónapokban elhalt szaktársak neveit, kiknek hozzátartozóik a következő segélyekben részesültek:

Wien Leopold	Resița	5.000 lei
Gula Teodor	"	5.000 "
Patt Kiss Illyés	"	5.000 "
Roska Károly	"	5.000 "
Dolacsek Alajos	"	5.000 "
Tundru Petru	"	2.000 "
Pfleger Károly	"	5.000 "
Socoşan Traian	"	5.000 "
Hegyi Imre	Lupeni	5.000 "

Az elhalt szaktársak emlékét kegyelettel őrzi meg a szervezett vasmunkásság összessége.